

LA 4a I LA 5a DECLINACIONS.

1. Declina els següents sintagmes.

proximus dies, -ei ingratus cantus, -us altum genu, -us alta porticus, -us
 pulchrum cornu, -us mala fides, -ei clarus exercitus, -us magna spes, -ei

Pompeu demana ajuda al senat.

Proximis diebus extra Romam senatus erit. Pompeius senatus constantiam conlaudat et copias suas exponit. Senatus tota Italia dilectus faciet et Pompeio pecuniam ex aerario dabit.

Funcions d'un dictador en cas de perill imminent per a l'Estat romà.

Romae in rebus aduersis senatus dictatorem¹ creat. Dictator² summum ius³ atque imperium habet. Senatus omnem⁴ rem publicam dictatori⁵ commendabat. Sic unus magistratus sine impedimento consilia capit. Dictator² sex mensibus⁶ imperium obtinet.

1. dictatorem: acusatiu sg de dictator, -oris.
2. dictator: nominatiu sg de dictator, -oris.
3. ius: acusatiu sg de ius, iuris.

4. omnem: acusatiu sg de omnis, -e.
5. dictatori: datiu sg de dictator, -oris.
6. mensibus: ablatiu sg de mensis, -is.

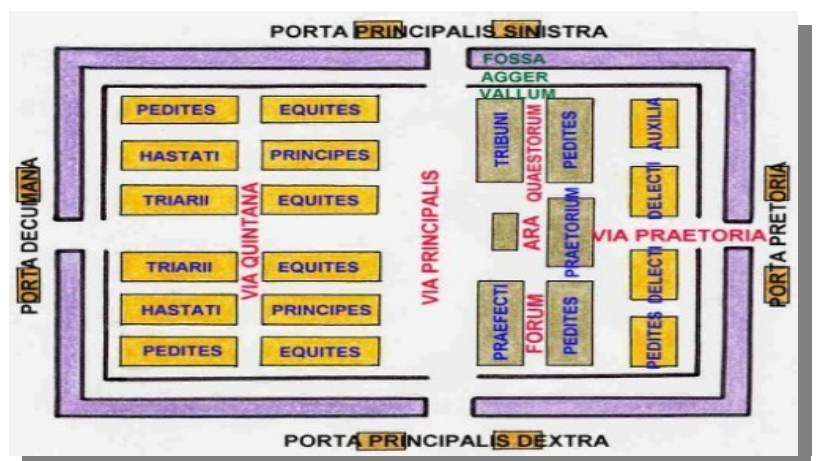
EL TEMA DE PERFET.

1. Fes l'enunciat d'aquests verbs, digues quin és el seu tema de perfet i llavors conjuga els tres temps en la 3a persona singular i plural. Finalment, tradueix les diferents formes.

sacro cedo iungo sto iuuo plaudo caueo doleo dormio

Romana castra et Campus Martius.

Romani uiri cum fossa ualloque castra munierunt. Portae quattuor¹ et magnum forum in Romanis castris erant. In castrorum foro praetorium aram sacrificiis posuerunt. Ibi belli deo multa sacrificia fecerunt. Campus Martius² locus extra Romana moenia³ erat. In Campo Martio² uiri Romani membra firmauerunt.

Planta d'un campament romà.

1. Quattuor: numeral indeclinable «quatre», acompanya *portae*.
2. Campus Martius, -ii (m): Camp de Mart.
3. Moenia: acusatiu pl neutre de la 3a, «muralls».

LA 3a DECLINACIÓ.

1. Diferencia els substantius segons el tema, indica l'arrel i declina'ls:

lux, lucis	uxor, uxoris	homo, hominis	mare, maris
mons, montis	ciuis, ciuis	opus, operis	hostis, hostis
flumen, fluminis	sermo, sermonis	urbs, urbis	rector, rectoris
cubile, -is	frater, -tris	pestis, -is	nouitas, -atis

2. Digues quin nominatiu singular correspon a cada un dels mots següents i llavors fes el seu genitiu singular:

laudem	censores	libertatibus	actionum
moderationibus	necum	consuli	ceruices
quaestiones	palude	parietem	lege

Receptes culinàries de Marc Gavi Apici.

Abans de començar i per obrir boca...

-Cerca informació sobre el *garum* (en llatí *liquamen*): què és, ingredients, usos, lloc de fabricació.

-Existeix, avui dia, alguna salsa semblant?

Cassola de verdures. (De re coquinaria, IV, II, 3)

Thyrsum¹ lactucae teres cum pipere, liquamine², caraeno³, aqua, oleo; coques, ouis obligabis; piper asperges et inferes⁴.

1. Thyrsum, -i (m): tija. 2. Liquamen, -inis (n): garum. 3. Caraenum, -i (n): vi cuit. 4. Infero, intuli, illatum (irr): servir.

Els musclos. (De re coquinaria, IX, 9)

Capies liquamen¹, porrum concisum², cuminum, passum, satureiam³, uinum. Mixturam facies aquatam et ibi mitulos coques.

1. Liquamen, -inis (n): garum. 2. Concisus, -a, -um: tallat. 3. Satureia, -ae (f): sajolida.

Mosaic romà d'una àmfora de garum.

Coruus et uulpes.

Coruus in alta arbore sedebat et caseum in ore tenebat. Callida uulpes corui caseum uidit. Vulpes coruum dixit: «Amice corue, auis fortunata es. Vocem pulchram habes?» Tunc coruus os laetus aperuit et caseum amisit. Vulpes caseum cepit.

Quins ensenyaments es poden extreure del text? Raona'ls.

Romanus miles.

Romanus miles caput galea tegebat, pectus lorica, crura ocreis. Sinistro brachio scutum tenebat dextraque pugnabat. Ideo dextrum latus appellabant apertum nam scuti praesidio carebat¹.

Primo in aduersarios pila hastasque mittebant; deinde magis magisque appropinquabant; postremo gladiis proelium committebant.

1. Careo: es construeix amb ablatiu.

ADJECTIUS DE LA 3a DECLINACIÓ.

1. Declina en singular i plural aquests sintagmes:

fortis nauis, -is

ferox leo, -onis

grande uulnus, -eris

mirabilis exercitus, -us

felix ciuis, -is

acre bellum, -i

prudens homo, -inis

facilis opera, -ae

ingens mare, -is

Ludi circenses.

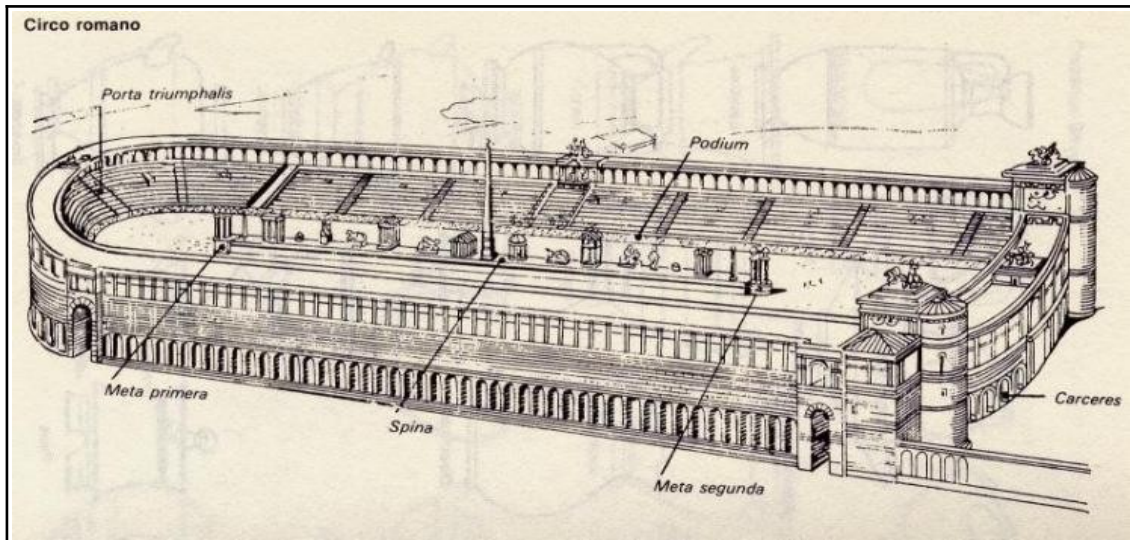
Claudius Romae spectacula complura et magnifica edidit. Ludos circenses frequenter committebat. Ille Circum Maximum¹ marmoreis statuís et auratis ingentibus metis excoluit. Claudius quoque senatoribus propria loca constituit.

Marcus² et Decimus³ in Circo Maximo¹ erant. Illi in subsellis sederunt et spinam spectauerunt. Longus murus spinam diuidebat. Multae aurigarum statuæ spinam ornabant et prope terminum metæ erant. Quadrigae sine mora ad metas uolabant.

1. Circus Maximus, -i (m): Circ Màxim.

2. Marcus, -i (m).

3. Decimus, -i (m): Dècim (praenomen romà).

ELS GRAUS DE L'ADJECTIU.

1. Posa els següents adjectius en grau comparatiu i superlatiu.

acer	bonus	pulcher	communis	ferox	nobilis
carus	placidus	malus	nefastus	firmus	paruus

2. Analitza sintàcticament i tradueix les següents oracions. Llavors fes el comentari morfològic de les paraules subratllades.

- Romani milites hostes uicerunt et nunc feliciores quam hostes sunt.
- Sapientissimi homines saepe optimi sunt.
- Nihil est uirtute pulchrius.
- Delphinus omnium piscium celerrimus est.

ELS NUMERALS.

1. Declina.

iudicium, -ii (duo, duae, duo)	impetus, -us (tres, tria)	insula, -ae (unus, -a, -um)
dux, ducis (tertius, -a, -um)	dies, diei (quartus, -a, -um)	opus, eris (tres, tria)

2. Escriu el numeral cardinal corresponent:

III, V, XXIV, XLII, XCI, DCC, MMX, LVIII

3. Passa aquestes xifres aràbigues a romanes:

39 78 56 514 118 129 2101

Què pensa el filòsof Diògenes sobre les riqueses?

Diogenes¹, philosophus Graecus, omnes honores, omnes diuitias, omnia bona externa despiciebat. In summa paupertate uitam degit. Dicebat: "Ego nihil fere habeo, nihil cupio, nihil desidero. Tamen beatior sum quam rex Persarum². Nam illi³ ne maximae quidem diuitiae sufficiunt. Unus multum habet et plus cupit et in dies plus cupiet. Numquam sorte sua contentus erit".

1. Diogenes, -is (m): Diògenes (filòsof grec).
2. Persa, -ae (m): persa (habitant de Pèrsia).

3. illi: datiu singular. Fa referència a *rex Persarum*.